COĞRAFYA Sınıf-11

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU TARIM EKONOMİ İLİŞKİSİ: FRANSA VE SOMALİ

Toprak yeryüzünün en önemli kaynaklarından biridir. Toprakta besin maddeleri ve bazı sanayi ürünlerine ait ham maddenin karşılandığı tarımsal etkinlikler yapılır. Bu nedenle tarım faaliyetleri, ülke ekonomileri için oldukça önemli bir yere sahiptir. Ancak tarımsal faaliyetlerin yapılış şekli, ülkelerin gelişmişlik düzeyine göre farklılık göstermektedir.

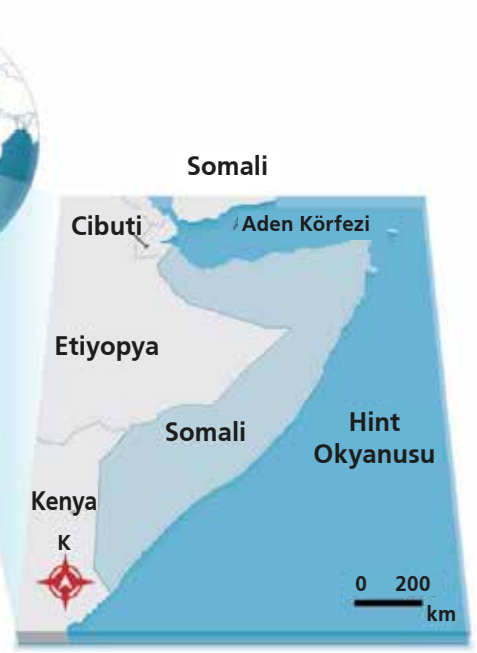
Az gelişmiş ülkelerde tarım, daha çok temel ihtiyaçların karşılanmasına yönelik olarak **ekstansif** (geleneksel) yöntemlerle yapılır. Bu tür ülkelerde genellikle doğa koşullarının etkili olduğu tarımsal üretimde yıldan yıla dalgalanmalar görülür. Bu nedenle ihtiyacın karşılanamadığı bazı yıllar tarım ürünleri ithal edilmektedir. Tarım topraklarının bakımsız olduğu az gelişmiş ülkelerde tarımda sulama, gübreleme ve ilaç kullanımları azdır. Makineden çok insan ve hayvan gücünün kullanıldığı bu ülkelerde tarımsal verim yeterli değildir. Benzer şekilde hayvancılıktan elde edilen verim de düşüktür. Afganistan, Nijer, Surinam, Uganda, Kenya, Sudan gibi az gelişmiş ülkeler, ekstansif tarım yöntemlerinin yapıldığı ülkelere örnek verilebilir.

Gelişmiş ülkelerde tarımsal faaliyetler, ülke ihtiyacını karşılamasının yanı sıra sanayi ham maddesi elde etmek veya ihracat amacıyla yapılır. Bu tür ülkelerde tarım **entansif** (modern) yöntemlerle yapılır. Bu yöntemle tarımsal alanlardan üst düzeyde verim elde edilebilmektedir. Doğa koşullarının etkisinin daha az olduğu entansif yöntemde tarımda kaliteli tohum, sulama, gübreleme+ ve ilaç kullanımları kontrollü ve planlı bir şekilde yapılır. Tarımda makine kullanımının fazla olduğu gelişmiş ülkelerde hem insan gücüne duyulan ihtiyaç hem de tarım sektöründe çalışanların oranı azdır. Tarımdan elde edilen gelir ise az gelişmiş ülkelere göre daha yüksektir. ABD, Hollanda ve Fransa gibi gelişmiş ülkeler entansif tarım yöntemlerinin uygulandığı ülkelere örnek verilebilir.

Fransa'nın dünya üzerindeki konumu

Somali'nin dünya üzerindeki konumu

Fransa, Batı Avrupa'da yer alan bir ülkedir. Avrupa'nın en önemli tarım ürünü ihracatçılarındandır. Fransa'nın ekonomisi büyük oranda hizmetler ve sanayi sektörüne dayanır. Ülke nüfusunun yaklaşık %2,7'si tarım sektöründe çalışmaktadır.

Fransa topraklarının %52,46'sı, tarımsal faaliyetler için uygun arazilerden oluşur. Ülkede buğday, arpa, şeker pancarı, mısır, üzüm, elma ve patates yetiştirilir. Fransa'da hayvancılık faaliyetleri, daha çok ahır hayvancılığı şeklinde yapılmaktadır.

Entansif tarım yöntemlerinin uygulandığı Fransa'da tarımsal üretimde doğadaki şartların etkisi azdır. Tarımsal alanlarda düzenli bir şekilde sulama yapıldığı için üretim miktarlarında büyük dalgalanmalar görülmez.

Hayvancılıkta da entansif yöntemlerin uygulandığı Fransa'da hayvansal ürünlerden elde edilen verim de yüksektir. Irk ıslahı, yemleme, besicilik, aşı ve ilaç programları gibi yöntemler sayesinde birim hayvandan elde edilen et ve süt verimi fazladır. Balıkçılığa elverişli bir konumda bulunan ülkede modern yöntemlerle balıkçılık yapılmaktadır.

Somali, Afrika'nın en doğu ucunda yer alan bir ülkedir. Somali'nin ekonomisi büyük oranda tarım ve hayvancılığa dayanır. Ülke nüfusunun yaklaşık %65'i tarım sektöründe çalışmaktadır.

Somali topraklarının %70,3'ü tarım ve hayvancılık faaliyetleri için uygundur. Ülkede şeker kamışı, mısır, susam, domates, süpürge otu, sebze ve meyve yetiştirilmektedir. Somali'de hayvancılık faaliyetleri mera hayvancılığı, kısmen de göçebe olarak yapılmaktadır.

Tarım faaliyetlerinin ekstansif yöntemlerle yapıldığı Somali'de doğadaki şartların üretim üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Yağışın yetersiz olduğu dönemlerde düzenli sulama yapılamadığı için tarımsal üretim düşüktür. Bu nedenle tarım ürünlerine dönük üretim miktarlarında yıldan yıla büyük dalgalanmalar görülebilir.

Benzer şekilde hayvancılık faaliyetleri mera ve çayırlarda geleneksel yöntemlerle yapılmaktadır. Bu da birim hayvandan elde edilen et ve süt veriminin düşmesine neden olur. Somali, uzun bir sahil şeridine sahip olmasına rağmen ülkede balıkçılık yeterince gelişmemiştir.

SORULAR

1.
Bazı ülkelerde tarımsal faaliyetler, ülke ihtiyacını karşılamasının yanı sıra sanayi ham maddesi elde etmek veya ihracat amacıyla yapılır.

Aşağıdakilerden hangisi bu ülkelere örnek olarak gösterilebilir?

A) Sudan
B) Afganistan
C) Bangladeş
D) Uganda
E) Kanada

Cevap: E

2.
- Doğa koşullarının etkisi azdır.
- Üretimde dalgalanmalar görülür.
- Gübre ve ilaç kullanımları planlıdır.
- Sulama gelişmiştir.
- Makine kullanımı yaygındır.

Verilenlerden kaç tanesi ekstansif tarım yönteminin özelliklerindendir?

A) 1
B) 2
C) 3
D) 4
E) 5

Cevap: A

3.
Fransa ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Avrupa'nın önemli tarım ürünü ihracatçılarındandır.
B) Hayvancılıktan elde edilen verim yüksektir.
C) Balıkçılık entansif yöntemler ile yapılır.
D) Buğday, arpa, üzüm tarımı yapılmaktadır.
E) Ekonomisi tarıma dayanır.

Cevap: E

Çalışma alanım